

EL NOU SISTEMA DE PENSIONS I PRINCIPALS CANVIS EN EL SEU ACCÉS

Article núm. 7 – 2022 23.05.2022

LABORAL

Marc Yago

Advocat

*Departament Jurídic-
Laboral*

marc@mallolassessors.com

Pràcticament de la mà de la popular Reforma Laboral, el BOE del passat 29 de desembre de 2021, va publicar una disposició que per la seva banda canviaria certs aspectes de la Llei General de la Seguretat Social. Aquesta norma, era la Llei 21/2021, de 28 de desembre, de garantia del poder adquisitiu de les pensions i d'altres mesures de reforç de la sostenibilitat financera i social del sistema públic de pensions.

Doncs bé, només observant el títol de la pròpia llei, qualsevol persona que s'apropi a l'edat de jubilació ordinària (i els que no també), s'espera algun tipus de retallada en els seus drets, bàsicament, doncs com el seu propi nom indica, aquesta disposició va destinada a reformar el finançament de les pensions i, més concretament, de les pensions de jubilació. Vist així, el panorama no és esperançador, doncs si una cosa ens ha ensenyat la història, és que, en la majoria de casos, una reforma en les pensions no és sinònim de bones notícies pel qui s'ha de retirar. No obstant, com veurem al llarg d'aquest article, el futur no és tant negre com pot semblar i en principi, sembla ser que aquesta reforma suposa un pas endavant en el nostre sistema de pensions i en gran mesura, pren una tendència favorable.

Per posar en context als lectors, aquesta norma veu la llum arrel de les diverses recomanacions del Pacte de Toledo de la tardor de l'any 2020. Aquest Pacte, bàsicament anava destinat a la reforma del sistema públic de pensions, i va ser a través de la Llei 21/2021 que es va incorporar al nostre ordenament jurídic amb força vinculant.

També, i prosseguint amb els antecedents històrics que han derivat en la promulgació de la citada norma, el propi preàmbul de la mateixa ja deixa constància que, en gran part, aquesta revisió del sistema de finançament de les pensions era necessària tenint en compte que properament començaran a jubilar-se tots aquells nascuts de la generació coneguda com el *baby boom*, fet que comportarà un repte per les arques del sistema de previsió social de l'estat.

Per això, aquesta norma, tot i que en part s'ha promocionat com un estendard en defensa de les revaloritzacions de les pensions, també és cert que en altres aspectes, com per exemple en l'accés anticipat voluntari a la jubilació, ofereix uns coeficients reductors que en alguns casos són més restrictius que els anteriors.

Així doncs, procedim a analitzar els aspectes més rellevants d'aquesta reforma de la Llei General de la Seguretat Social (tant els positius com els no tant positius), fent èmfasi sobre les pensions de jubilació:

- **Revalorització de les pensions:** Aquest precepte tant clau, permet que les pensions es revaloritzin cada any segons el percentatge de variació en l'IPC, facilitant que els beneficiaris d'aquestes prestacions puguin mantenir el seu nivell adquisitiu al llarg del temps. En cas que l'IPC fos negatiu, l'import de les pensions no patirien cap mena de variació.
- **Reducció dels coeficients de jubilació anticipada voluntària:** Aquí ens trobem davant d'una modificació que en certs aspectes és positiva pel qui es jubila i en d'altres no. Doncs, si bé de forma prèvia a la reforma existien uns coeficients reductors a l'edat de jubilació que es dividien en trimestres d'anticipació, ara, aquests percentatges de penalització s'estableixen de forma mensual i a més, en determinats trams són més perjudicials que els anteriors. De nou, fent referència a l'exposició de motius de la

reforma, s'intenta incentivar que la població es jubili de forma més propera a la seva edat de jubilació.

En definitiva i és de sentit comú, podem extreure que si et jubiles quan et correspon, saps que en el futur tindràs majors avantatges gràcies a la reforma. No obstant, paradoxalment, depenent de la teva cotització, si avances el màxim possible la teva jubilació, és a dir, de 23 a 24 mesos respecte l'edat ordinària, o segueixes cotitzant i et jubiles entre 1 o 6 mesos abans de l'edat ordinària (pràcticament quan et correspon), pot ser que et trobis amb uns coeficients reductors més restrictius que amb anterioritat. No obstant, en la resta de mesos en que s'anticipi la jubilació, les penalitzacions seran menors que prèviament i per una part, el fet que els períodes d'anticipació s'hagin organitzat en mesos enlloc de trimestres, atorga una major flexibilitat alhora de triar quan jubilar-se.

- **Introducció de noves causes per accedir a la jubilació anticipada involuntària:** Aquest és un aspecte positiu a destacar de la reforma, doncs és cert que per motius aliens a l'interessat, pot ser que en edats properes a la jubilació aquesta persona perdi la seva ocupació, amb les complicacions que això suposa de cara a la reinserció al món laboral per a persones d'edat avançada.

Així doncs, a part de les raons que anteriorment permetien accedir a la jubilació forçosa a aquells treballadors que perdien la feina en els 4 anys anteriors a l'edat de jubilació, ara també es contemplen les següents circumstàncies:

1. Cessament per mobilitat geogràfica.
2. Cessament per modificació substancial de les condicions de treball.
3. Extinció per voluntat del treballador davant l'incompliment de l'empresa.
4. Extinció del contracte per voluntat de la treballadora per ser víctima de violència de gènere.

Situacions que, per sentit comú, estan més que justificades per ser incloses en el reformat article 207.1. d) de la Llei General de la Seguretat Social.

A part, destaquem que de nou, aquells coeficients reductors que abans es dividien en trimestres, ara, igual que amb la jubilació anticipada voluntària, també es divideixen en mesos i la seva quota de reducció dependrà de les cotitzacions del treballador.

- **Retràs en la Jubilació activa o envelliment**

actiu: Ens ha semblat rellevant fer incís en aquest punt, doncs anteriorment a la Llei 21/2021, aquelles persones que tenien accés al total de la seva pensió i que havien arribat a l'edat ordinària de jubilació, immediatament podien gaudir de la jubilació activa, que permetia seguir treballant mentre es cobrava el 50% de la pensió i en cas dels autònoms, inclòs tenien dret a una quota reduïda. Ara, posteriorment a la reforma, si bé es pot seguir accedint a aquest règim, s'ha d'esperar 1 any des que s'assoleix l'edat de jubilació ordinària, fet que sembla contradictori amb l'esperit de la norma, doncs entenem que s'estan posant impediments a aquelles persones que havent cotitzat el suficient per tenir accés al 100% de la seva pensió i que volen seguir treballant (suposant un estalvi del 50% en el pagament de la seva pensió), no ho puguin fer fins passat un any. Per tant, ho entenem com un aspecte contraproduent per la reforma.

Per últim, cal destacar que al marge de les pensions de jubilació, que al cap i a la fi són les més comuns del nostre sistema prestacional, ja que hi podrà accedir qualsevol persona que hagi cotitzat durant un determinat període al llarg de la seva vida laboral, hi ha una sèrie de canvis que afecten a un altre tipus de prestació, i que pel seu avenç a nivell social, val la pena mencionar. Ens estem referint a les pensions de viduïtat, i més concretament, a la pensió que podran accedir aquelles persones viudes de la seva parella de fet.

Gràcies a aquesta reforma, actualment, les persones viudes de parelles de fet poden accedir a la pensió de viduïtat sense tenir que acreditar cap mena de requisit econòmic respecte el membre desaparegut, fet que prèviament a la publicació de la llei havia privat a nombroses persones de poder accedir a la prestació, ja fos perquè tenien ingressos superiors al causant o perquè percebien un sou que era 1,5 vegades superior al salari mínim interprofessional. Doncs bé, aquests requisits que anteriorment deixaven a les parelles de fet en una manifesta situació de desigualtat i vulnerabilitat s'han abolit, i actualment, per mèrit de la Llei 21/2021, ja poden sol·licitar la pensió de viduïtat amb similars garanties als matrimonis, fita que val la pena mencionar.

Així doncs i com hem pogut observar al llarg del present article, aquesta reforma del sistema públic de pensions, al contrari del que podia semblar a primera vista, en línies generals suposa una millora respecte l'anterior règim vigent i majoritàriament, tot i que hi ha aspectes que òbviament es poden millorar, podem determinar que confereix major protecció vers determinades casuístiques que anteriorment deixaven desemparat al pensionista.

Per tot això, entenem que podem acollir amb els braços oberts aquesta nova norma que s'ha confeccionat de forma predominantment favorable, a l'espera d'observar com desplega els seus efectes al llarg de la seva

execució.